

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията Пенчо Пенев относно отхвърляне на искането за обявяване на противоконституционността § 12 и § 13 от Закона за изменение и допълнение на Закона за Висшия съдебен съвет по конституционно дело № 30/91 г.

Не може да бъде споделена тезата, че "оспорените разпоредби на § 12 и § 13 не се отнасят до прекратяване на индивидуални мандати на членове на Висшия съдебен съвет", а до "цялостна смяна на този орган, т.е. до цялостно прекратяване на мандата на този орган".

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за Висшия съдебен съвет (ЗИДЗВСС) юридически мандатът на всички членове на съвета се прекратява, без да е налице някое от основанията, визирани в чл.5, ал.1 от закона. Самият чл.5, ал.1 не е изменен със ЗИДЗВСС. Нито в Конституцията, нито в закона се предвиждат основания за прекратяване на "мандата на органа". Такова прекратяване не може да стане, без да се прекратят индивидуалните мандатни отношения на членовете на ВСС по някое от предвидените основания в чл.5. Недопустимо е това да става с преходна разпоредба на закон, след като Конституцията предвижда задължителен петгодишен мандат, съгласно ал.4 на чл.130.

Единственият мотив за прекратяване "мандата на органа" е отмяната на чл.2, ал.4 от ЗВСС, с която се разширява кръгът на избираемите лица, включвайки като възможни членове на ВСС и действащи адвокати. Това разширяване на кръга на избираемите лица не може да има друго действие освен за в бъдеще, т.е. при избора на нов ВСС след изтичане на петгодишния срок, предвиден в чл.130, ал.4 от Конституцията.

Прекратяването на мандата на всички редовно избрани членове на ВСС, без да е посочено правопогасяващото основание, съгласно чл.5 от закона е в противоречие с конституционния принцип за задължителна мандатност на публичноправните органи - принцип, въведен в интерес на правната сигурност и гарантиращ независимостта и свободата на тези органи да упражняват правомощията си в рамките на предвидения мандат.

В случая въпросът, дали да бъдат включени или не в кръга на избираемите лица и действащи адвокати, е въпрос на гледна точка с много аргументи "за" и "против", като нито едно от възможните решения не би било противоконституционно, тъй като може да бъде мотивирано с тълкуване на различни конституционни текстове. Отмяната на ал.4 на чл.2 е именно промяна на становището на законодателя по въпроса. Тя не е противоконституционна, но в никакъв случай сама по себе си не е основание за прекратяване "анблок" на мандата на всички членове на ВСС. Отпадането на ограничението, както се отбеляза, може да има действие само за в бъдеще.

В заключение още един довод. Ако приемем, че "мандатът на органа", т.е. и всички индивидуални мандати на лицата, които формират персоналният му състав, е прекратен по силата на § 12 и § 13, тогава за повторно избраните членове на ВСС (а те са петима) това ще бъде втори мандат, нещо недопустимо съгласно чл.130, ал.4 от Конституцията. Мисля, не би могло да се оспорва, че първоначално избраният Висш съдебен съвет е действал законно и е вземал действителни решения, голяма част от които са изпълнени. Несъмнено е и това, че формирането на нов орган създава и нов мандат, различен от онзи, който е съществувал дотогава за членовете на прекратения като персонален състав първоначално избран Висш съдебен съвет.

По изложените съображения смятам, че § 12 и § 13 противоречат на принципа за задължителна мандатност на публичноправните органи, представляващ важен конституционен принцип, закрепен в конкретния случай в чл.130, ал.4 от Конституцията.